1.8

1 Landerretxe Garaztarra 1.8

1

1 Landerretxe Garaztarra 1.8

Le fier rimeur de Garacie
Sur le makila s'extasie,
passe encor
de viroles d'or
chétif trésor
Si dit le barde
Ni trésor ni bâton enfin l'on ne lui garde

~~~

Airea: Bizirik naiz, bainan ez etc. —

1

Ene tikhacabia!
Zorte guziz tristia!
Ene bersuentzat sari
Deusic ez ukhaitia;
Ez untzaco ez makila.
Ene bihotza nula,
Nula daite kunzola.

2

Cere nindien choratu!
Cere burua harrotu!
Untzacoaz burlatzera
Nula niz ausartu;
Hortic nic galdu makila.
Ene bihotza etc.

3

Amex zoro Samina
Erakharri niena
Ene anaiez trufatzera,
Oi! hau ondoco mina!
Hortic nic galdu makila
Ene bihotza etc.
~~~

4.

Yauxi niz Baïonarat,
Makila galdatzera;
Ust baunien han tasik
Bildu escuetara,
Helas! yoan Daitt makila!
Ene bihotza

5.

Yoan niz hiritic jik,
Makila ukhan gabe
Nic erran ahalic oroc
Deus balio ez'ie
Ah! galdu Dut makila,
Ene bihotza etc.

6.

Ces franxes bersiac
Hain gaizki plazatuac
Ces garik bai nahi
gaïtzes ithurburdue
Ah! etc

7.

Huscaraz ez neurthtzez
Ahalic hoberenez
Behar cen han guducatu
Eta ez franxes phindez
Ah! etc

8

Hauche bai hau zoria
zoin den sendigarria
Makila noblea eman
Deraitan ukhaldia
Cer, ni yocatu hula
Ene etc

9.

Ene anaiac 10 eni
Ez izan bersulari
Cofhetan ez duzcie
ospe [illegible] irabazi
Nic [illegible] makila etc. — finis

2 at p.

213

2 aT.

1.8

J. M. J. a. m.

Gure minichtroen bokheta.

— 1º: —

Oi! eskualdun maiteac çueri niz haston.
Guerthagarritto baten gucier khondatzen
Parisen egun hotan cer duten yhfritzen
Ceru lurren Jainkoak choilki du ikhusten.

— 2º: —

Gure aintzindariak ecin akordatu
Chakhur-gatien pare dira aharratu
Minichtro hoyen saltza Kharatza guerthatu
Trichterikan dituzte Camporat manatu.

— 3º: —

Tchenik murde Constans, ohoreak Curi
Ceren saituzteten Cu orok aintzindari.
Oiloak ohartu dira nor ziten acheri.
Abilas cu cinela ororen trompari.

4º:

Tontoak azkenian dire viatzartu.
Joko pollit horiez baitire nardatu
Ikhusi dutenian cer çauçun guerthatu
Cure itzul-ipurdiaz ederki yoztatu.

— 5º —

atn

Martchaxalaren eskian bada oihal finik.
Ile holerenetik jaunentzat eguinik
Avunta bada ere frango laitekenik
Nihun Çure estaltzeko aski cikhin denik.

——— 6°: ———

Bortzeren ontazunez Ciza aberaztu
Jende hiltzen artzeko eztzira lotzatu.
Behin ere nehori ez duzu barkhatu
Es da Çure bihotza deuzetan lotzatu.

——— 7°: ———

Pararazi gabe ez bacira trankil
Çure idurikoak behar dituzci hil
Holako sakhurrekin nor daiteke ichil
Ecen erakusten duzu odoloa nola biphil.

——— 8°: ———

Duela cembait egun Çure moltza huztu
Yuria-gaizo Berdoly Cinien trompatu.
Diruia caucun erran, cuk gogotik hartu.
Bainan ez behinere hartua turnatu.

——— 9°: ———

Berdolyren diruia etzindien aski
Çure aspi-koena behartzen datzi.
Bainan Çure Jokoez gu chartzen hazi
Oboin jende yalea lurrerat aurdiki.

——— 10°: ———

Urtharilari buruz urdea da hiltzen
Ontza guicendueta gatz-teyan emaiten
Cu bortzeren phartetik aski guizen
Çucen dena da beraz orai leherciten.

——— 11°: ———

Arthaldean otsoa gauaz bada yartzen
Ahuntz eta chikiro denak ditu yaten
Parisen gauça bera çuten hiruizkatzen.
Ecen Coustantzen tripan denen lekhu bazen

——— 12°: ———

Bainan alditto huntan bordetan yartzeko
Ezin den azki abil bizik yiteko.
Ez ere harrapatu bildotsik yateko
Marroak askar cien Çure kazatzeko.

——— 13°: ———

Banu arrabita chiriula bidekin
Nik jaubzaraz lintzaket Çure lagunekin
Bainan beldurrez nago hazteko Çurekin
Azki garbia Cirenez albalda hoyekin.

——— 14°: ———

Framaçonen artean oi cer gauzaiak!
Ikhusiz erouak beren naguxiak.
Juerthatu behar cien Coustanzen aldiak

Aintzindariarekin yuan dira guciac.

FINI

I. M. J. a m. 3 a^t p. 18

1º.

Reveil Basque

1º.

Reveil Basque deitzen den Gazeta berri bat
Aguertu içan zaiku nundeitikan hunat.
Republicaren alde heldu da guerlarat
Eskualdun buru gogor combertitzerat.

2º.

Ordiaren larruaz otsoa estalirik
Ogui beno haboo gazna bitzemanik
Promesa ederrenak orotan eguinik
Entzuliak atchiki tu ongui trompaturik.

3º.

Hanitch zartu beharcen Cargu berrietan
Yaun handi badugu gure herrietan
Pieto edo garda laster sartzekotan
Oro saltzatu dira asken bozkatzetan

4º.

Asken boskatze hori phasatu artean
Ebeillak ibili ditu yentiak airean
Bainan nahi zena ukhan dienian
Berdolik uzten ditu gutziak lurrean

5º.

Oraiko demboretan cer dugun ikhusten
Gobernioko yaunak ardura sanyatzen
Bat guicendu denian bertze bat da sartzen
Eta yende chehia ederki Chargatzen.

a t/p.

6°.

Errege Emperadoren dembora urunetan
Cambiamendu guti Gobernu yaunetan
Lusaç egoiten ciren beren emplegutan
Bekhan Cambiaditela Maignalak etchetan

7°.

Republica yiri gueroz oi laboraria
Sor eta cergapian bago lekhertia
Merke saldu behardik biltçen den bihia
Cabalak erdik ere balio baztia

8°.

Lehen laborariak bothi ourerç ciren
Ontça nekhatçen baina moltzare bethetçen
Etche-ttipian ere ordian goratçen
Eta handiak orai ari dira aphaltzen

9°.

Oraiko errepublika dembora bitçetan
Yaichuak dabiltzaçu lurrian herrestan
Ez bada bertze cerbait yiten arte huntan
Arno guti edanen diguk oztatuan.

10°.

Adio! Reveil-Basque Caçeta illustria
Zure diruaren hurrupatzailia
Ez baduk erran nahi garbiki eguia
Sarragosan behera bolceduk yutia

TINITT.) ([illegible])

4 1.8

Icarketaco Mandoa

1

Haïi da icarketaco
mandoaren beza
Lephoa mehe du, eta
Ilehuna gaïtza,
Ilia latza;
Bastapre gucitikan;
Saïriaren baltsa
(bis) Oï hura baltsa!
Cristauric ez taïteke
Aldeti passa

2°

Lephoa mehe du, eta
Buruïa handi
Mathel ezurra secc
Dena beharri
Begiac eri,
Bi sudur ziloetaric
murcuïla dari,
Ez païnac larri
(bis) Hortzic ican baditu ere
Eztic agheri.

3°

Bi hitzez aï zatzue
haïi hatzen tailac;
Bethaïnac handi, eta
makhur ghi-daïlac,
Laurera zailac,
Cortesia eskatzen
Bethaïnez ori da:
Haurren mantenatzeco (bis)
ez abantaila

4°

Fantesiaïc arco ladu
mando hapurrac
hau zangoac bepel, eta
Aria makurra,
gaintelan hurac:
Ez pata bezaïn chorroch
Bizcar ezurra
Aduc ghezurra;
Noiz larrutuzen zaïitan (bis)
Ni naiz bezurra!

5°

mando itsusi eikhin
hotsagarria
galtzera bota didac
Ossagarria,
Okhagarria!
sartzera eztio utzi nahi
Ostalariac,
Haren sartziaren,
Urrintzen zaïotela (bis)
Etche gusia.

6.e

Buruco crapestuec
Grandeza badu
Erosdunikan balu
Nahi luzke saldu
Ahal bezain zaltu;
Chikibat arnoren saria
Eghiten ahal balu
Charranchac salbu,
Ezatu hortan hainitzik
Ezliso galdu!

7.e

Aitzineco petralaz
Dago espantuz,
Esendaco ta duien
Erdia espastuz
Bestee erdia trapuz,
Hateman pusca gueziac,
Lurretic hartuz,
Asec niz tratuz
(bis) Unfada tuzic nago
Botigan sarthuz.

8.

Uceac galupan eta
Hazua trostan,
Esrecari behera
Joan zakit postan
Ezpainac ozkan;
Chun cosopillo eta
Berrechun buztan
Bacotcharen puntan
Hec baino hobe likec
Batera ez ukhan!

9.e

Galcera bota dida
Manta bat fina
Atchunaren demboran
Cadiztic jina,
Betachuz eguina
Oro cosopilo eta
Zilo eta ezkina
Secula etzait juanen
Mantaren mina!

10.e

Zakerdi bat berria
Badu berezki
Beldurra dago ladsonec
Nombait edeki:
Dabila ederki;
Kapusail zar puscabat
Larrubatek;
Cumpuntuz bethi
Cordina dariola (bis)
Anketan beheiti

11.e

Une mandoac dian
Singhila corda
Juan den zazpi urthian
Botigan zorda
Dembora sobra!
Mercatariarekin
Ureitut borda
Testigu obrac
Nic ere harzekuac
Etzaizket cobra

12.e

Euscaras singhila, eta
Erdaraz chincha,
Horren gainian ere
Baduer car mintza
Biliaren guisa;
Trenca daki dan beldurrez
Eztirot tinca
Cargac eghinta:
(bis) Hortan guezuric bada
Lephoa pica!

13.e

Nescatcha banintz eta
Majoa falta
Tcazkinic ezcontzaz
Eznizo trata
Jincoca pasca
Miserable baita
Tcazkin hain ta
(bis) Hare dabilan pilanta
Bethiki eztirola
Etchetic athera.

14.e

Tcatza saldu eta
Ondo traza
Gaitzurubat artoren
Saria falta
Etcherat juan ta,
Emaztiac nigar, eta
Haurrec marraca
Eta ezin balaca:
Salobatan gaic
Eztaic arrapa!

15.e

Abarcatic has nadin
Emeki emeki
Haragui ustel urrinbat
Badu berezki
Helere ederki
Aztal eta behatza
Campoan bethi
Silua petic
Zangoac erretzeco
Deribic eztic!

16.e

Galzorpien berriac
Erranen tut garbi
Botoinac chipi eta
Chiluac larri
Tchotchac chari
Berrechun lecutaric
Larria ageri
Braghetac irri,
Jincoa parte picorric
Gabe nuc sarri!

17.e

Bernoco-mutch bat badut
Ainitz ederra
Urratuiaren hutsez
Eztirot cerra:
Andre alferra
Orratza duienian
Hariaz gherla
Apho sarj eta:
(bis) Sukaldian lo dago
Jeiki ta berla.

18.

Hara icasketarica
duten ghisua:
Bonetaren casean
chuchen zilua
Puntan bi Dua;

Hiru lan eskhi treberetan
chuti bleua,
Enemigua!
Nic eztakit cer eghiten
Duten Disuac.

5 1.3

Grande partie de pelote entre les Biscayens et les Navarrais, dans la Ville d'Irun (Espagne)

Buruileco hilaren hogoita bian,
Pilota joco handibat Irungo hirian
1. Banderac atheraric ja modo berrian,
Orai jokatu dire estatu handian.

Bota içan cituzten bi lançara fuego,
Sinificatcen çuten ez cirela quehiago,
2. Probenciar horiec ahotican bero,
Hec ustia gatic Nafarrari bego.

Abiatu cenian Michico* Sakian,
Probinciarrac çauden buila handibatian,
3. Paraz eta oihuca barreren artian,
kachcorenbat quertatu çaye bitartian.

Armendaritcek, saka biciro pilota,
Ospitale gainera, kurialac bota,
4. Passo queldITcen ciren, etche hura jota,
Nafarrac atceman dute idorrian flota.

Ederki eguinduçu Michico gartia,
Nafartarrekin alde, cinetan astia,
5. Heyen désira cen, Saketic nahastia,
Mano, mano, neke da, hari, trabastia.

Jose Ramon Indart = Michico (1812?)

6. Jakin içan balute hec, nor cen Michico,
Nafartarrekin alde elçuten utcicol,
Sekulan elçayote pena hura ahanzico,
Hura aberastu da ja bere bicicol.

7. Pedro Eliçondocoren, seme kurialal,
Mutil kuriossa da, plaçacotz leyala,
Pilota çabalcen du, harc, beharbeçala,
Irunen irabaci du partida errialal.

8. Pachicu guarda çuten nafartarrec lagun,
Mutil kuriossa da, conserba deçagun,
Harcen çuen pilota joten çuen urrun,
Presencia hutzarekin ondeatu du Irun.

9. Bethi laudatuco dut nic Anduraindarral,
Cinez emaiten dio pilotari indarra,
Ecin eguin diteke halacoar para,
Hura ona da bainan hobia Nafarral.

10. Musikeruac çoacin bidian hasiac,
Burlatceco intenciotz, nafartar guciac,
Gu ere, amac equinac, Jaincoari gracia,
Orai conta beçate hango irabaziac.

11. Cembait urhe baçagon gorderic çokuan,
Orai aguertu dire pilota jocoan,
Irabaci dutenac ez daude ukuan,
Cembait baliatu dire Probinciakuan.

12. Despeidan paratcen dut, ofensa oridenal,
Niorc ez ahal du hartuco persu hautaz pena,
Orai abiadura ez dut bada lehena,
Fama gucia dago Nafartarrenal.

6

18

n galdu
ugatu;
nedioz
ios.
ek prest dira
tera,
eguituzte
tzte.
ikan
bilan,
ten,
tuz.
ak,
ndiak
eron
rrian.

6 Duvoisin (?) 18

Merabaten plazerak eta nahigabeak.

1° herribatetako Mera,
Mendekari grosiera
Nahi zuten, higundurik
Khendu Meren fauteletik.

2° Ein zituzten beraz pleintak
Aguertuz yaun horren tatchak.
Mera yarri zen ikharan
Zelakotz danyer handitan.

3° Arazteko bat harturik,
Present onak egorririk,
ibili zen handietan
Nahiz egon bere plazan.

4° hortaz ez gaiten estona;
Ez da gogotik guizona
Yaarten tronutik lurrera,
Edo zalditik astora.

5° [illegible]a zukeyen galdu
E[illegible] bolsa hargatu;
[illegible]t hanitzen medioz
Gueldittu zen bitorios.

6° handi-maindiak prest dira
Aberatxen laguntzera,
Bainan oynak naguituzte
Urindatzen ez bazaizte.

7° Exasak entzuteikan
Mera triomfan zabilan,
Bere burua laudatuz,
Partidak kalomniatuz.

8° Larderiatuz ttipiak,
Presentez bilduz handiak
[illegible]ania baten maneran
[illegible]atzen zuen herrian.

9° Plazerak maiz guidotikan
Badu pena [illegible] huntan.
helas! zorthe [illegible] hori
Guerthatu zayo [illegible] horri.

10° hor altchatzen zayo kontra
Berriz deklaratuz guerla
Zaharrekin gazteria,
Kasik populu guzia.

11° Gaina kantu du herriak,
Bazuda galdu du Merak;
Orai, gabetua charpaz
Hortchet dago beyagoraz.

12° Aurthen fortuna kontra du,
Deus ez zaizko baliatu
Ez presentak, ez laguntzak,
Ez yesuisten [illegible]tak.

13° Guizon desolatu hori
Ez du nehork irrikari,
Nehork ez du horren gatik
Ichurtzen nidar ukharrik.

14° Ez da herrian aditzen
Irri karkararik baizen,
hor, kantu, hor irrinzinak,
Alegranziaren markak.

15° Choitki, yesuist filusak,
Mera laguntzen zitenak,
Beren abantaila gatik,
Gueldiitu dira tristerik.

16° Ochala! exemplu horrek,
Edo kantu triste hunek
Ikhara balitza Merak
Karguan makhur dazinak.

7

1852.
1er Mars.

7

1.8

Cantica berria
San Leonen choretan
Airia atçar gaiten...

Dugun guciec egun lauda
San Leon gure Patroina;
Floca bat deçogun offrenda
Fedezco obrez eguina.

1.

Apostoluac ohi nola
Munduaren arguitcera,
Gucien Saincoac cu hala
Egorri bai gutartera

2.

Etcen guehiago gurekin
Sinheste, Sainco beldurric,
Ilhumbeac biciekin
Orotan çauden yossiric,

3.

Cer bilhacatu beharco da
Saincoaren Erresuma?
Mairu beltça naussitua da
Oh, çorthearen lastima!

4.

Çu Leon, çu huntzitu çaitu
Gure arimen beharrac,
Urrundanic sustatu çaitu
Caritatearen Kharrac.

5.

Ez da guehiago cucteat
Ez nekhe, ez icendiric,
Nahigabeac atseguintcat
Airatcen çare harturic.

6.

Hala ere Jaincoac ditu
Çure urhatsac laguntcen,
Mairu beltçac ikhusten ditu
Bere faltsuac bototcen

7.

Milaca dire lasterretan
Milaca heldu arimac,
Jaincoa ganat bazterretan
Çuc irabaci tutcunac.

8.

Ordean, herra, bekhaizcoa
Mairu beltçac bihotcean
Gordeac dauzca, ondicoa!
Çu harrapatu artean.

9.

Arimac cintuela-arimac
Borthiztu nahi fedean
Bicia dautcu Mandulerrac
Laidoski khentcen bidean!

10.

Bildots gaichoa ohi nola
Bortuan otso cruelac
Yretsi baitu curi hala
Eguin dauzkitcu cintcurrac

11.

Bainan hare bere errabia
Odolian itho ustean
Fedearen duçu Arguia
Eraiten gure artean.

12.

Cer uste duc, Tcigarria,
Fedea arras desegain?
San Leonen odol garbia
Herraz ichurtcearekin

13.

Cembatenaz Martyr gaichoen
Odola ichuriago,
Hambatenaz dukec ikhusten
Fedea distirantago.

14.

+ Dohatsu, bai Leon, dohatsu,
Çuc bisitatu lekhua,
Berriz eta berriz dohatsu
Odoloz arregatua!

15.

Çohaz beraz, gure Patroina,
Çohaz ceru gorenera,
Jaungoicoac dauca corona,
Çohaz hartaz goçatcera!

16.

Cembatenaz nahigabeac
Çuc saminago munduan,
Hambatenaz laudorioac
Gorago tutçu ceruan.

17.

Pairamenezco bide latça
Nahi içan duçu hautatu
Çu minberentçat hain arrotça
Çure odoloz gorritu.

18.

+ Orai hambat arraioz duçu
Içarniatcen ceruan,
Cembat nekhe yasain baitutçu
Martyrioco guduan.

19.

+ Ez da guehiago çuretçat
Ez gose, ez egarriric,
Jainco bat duçu yanharitçat,
Jaincoaz çaude betheric!

20.

Gure Patroin bothoretsua
Duçun arthra çure haurrez,
Çaren bai bethi orhoitua
Yasaiten tugun beharrez.

21.

Eguiçu guerotic guerorat
Fedean hazcar gaitecen,
Bekhatuac utziz alderat
Sainduki bici gaitecen.

22.

Urrun çatçu, othoi, guganic
Etsai beltçaren eguinac,
Ardietsiz Jaincoa ganic
Escas ditugun dohainac.

23.

Halaber eguiçu deçagun
Ardiets çure Gloria,
Çurekin bai lauda deçagun
Çeruco Jainco handia!

Halabiz.

8

1.8

Sta Dassan da Sartan Alegin Wari Lusanic.

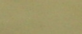

Chanchundeguico chathurra

(orolde Bidarraitarrac eguina)

(1)

Chanchundeguico chathurra
Xangoz erraincy mathurra
Berga bat luce muthurra
Xarratie hurbil hechurra
Aste guciaw Carrura
Ceren cen lethu chathurra

(2)

Mahi pian cocorico
Guardian dago churico
Artho achalth bat norco
Othe Xaion crorico
Naurrac emaiten darreo
Dohan handia bi othico

(3)

Chathurraren deihadarra
Marruma eta nigarra
Aspaldico gaitz izcharra
Orren Xuno Xaragarra
Ypasca cirri eta carra
Oro cauri du bersarra

(4)

Amac tithitic utria
Esnerie gabe hacia
Urrupa erzauna goria
Volria yaten hasia
Hole darama guria
Gorerie bere kerua

(5)

Dilo cembeit landan baitere
Naguriac du galdatere
Saberi ez ditio harzatere
Ezbaiteathiw saingatere
Batterrarat du lechatere
Eta Xasian da sartere

(6)

Martin etcheco muthila
Chamarriac gardez mathila
Haren ondotic dabila
Churico ichil ichila
Echerat gan da abila
Gardetceco lethu beila

(7)

Juhaldian nihor ez da
Sartere da chathur herrenta
Celacotz eliza beita
Erratia cen prat preta
Nrain miliika-ta yasta
Dena yatere du hat eta

(8)

Etcheco andre Kechua
Heor heldu da hatz hautua
Potzo madaricatua
Era hor ura urua
Nic hauxi gabe bierna
Eguinezac ordenua

(9)

Ordennaz ez cen lorea
Bazalthica arras outxea
Nori ez utz nole pautxa
Etcheco andriari ocoxa
Muthilarendaco molxa
Naurriari arken putxa

(10)

Goror bereiau eguin
Heilnan orobat eguin dic
Chathurrac ez badic yanic
Nekez iren du lan onic
Churica gan da hemendic
Alein hari ereanic.